

Ilhan Pačariz

KOMŠIJE NA MOSTU, GODINA 1991.

Ubrzah da ga sustignem,
jer jednog od onih dana
kada sneg kopni, videh
da otpatke baci u Lim.

Dozvah ga i on zaista stade.
Rekoh mu da mu nije trebalo
to nepočinstvo.

„Bacio si smeće u Lim,
komšo moj!”,
izgovorih mirno.

„Pa šta ako jesam? Šta se to
tebe tiče, komšija?”, bi neljubazan,
i to me štreću.

Stadoh ga podsećati da je ta reka
naše zajedničko dobro i da,
ako o njoj ne vodimo brigu,
nemamo pravo na bolju budućnost.

„O čemu ti bulazniš, komšiluče?
Kakve veze ima budućnost
s tim što bacih onu kesurinu?
Evo ti jedna o prošlosti.
Ovako bacahu i naši stari,
pa evo, šta nama fali? Ništa.
Voda će to ionako odneti sve”,
reče i plećat pohita dalje.

Ispratih pogledom nesrećni
zavežljaj sa smećem, koji
pomirljivo odnese voda.

Ako se ne zakači za neku od grana
koje nizvodno štrče s obale,
ili ako se ne priljubi

uz stenu u priobalju,
ubrzo će napustiti i samu varoš
i nas ovakve nikakve,
mislio sam dok sam
sve krupnijim šakama
stezao ledenu ogradu mosta.

BRANJE LIPE

Nekada sam o sebi mislio kao o
bujnom i tajanstvenom, poput
limsko-junskih livada ispod
Visećeg mosta. Sad znam
da to nije bilo tako.

Rastao sam ogrnut Srijetežima,
i bivao pomno praćen Pušinom,
a u očima mi se zrcalili
najzeleniji Dušmanići.

Govorili su da bi trebalo
da se osećam privilegovanim,
budući da sam tu gde jesam.

Možda ćeš od nekoga čuti
da mi je lice bilo dvorište,
prepuno rasplesane dece.

Tako je bilo sve dok me nije
saleteo plašt nečijeg kaputa,
i dok te iste rasplesance,
te bezbrižnike, nije rasterala
živa ograda postojane brade.

U Crno Mileševka žuri more,
i ja bivam sve zadovoljniji
što me je Prijepolje ulovilo
u svoju mrežu sokaka i kejova,
a bilo je to davno, još kad su se
slatkiji plaćali tek ubranom lipom.

NA REZIDENCIJI U SELU KULJAČE

Dođosmo svi zajedno,
kao kamilje krdo.

Dvadeset osam krivina na
više od sedamsto metara
iznad mora,
do kamenog zdanja što
tražаше poklonjenje.

Sklonismo se od mangala sunca
u svoje mediteranske sobe,
i razlismo se po njihovoj
očinskoj hladovini.

Kad izaðosmo, rekosmo
svoja imena i upoznasmo
smokvu i maslinu i rogač,
i žbunove ruzmarina.

Upoznasmo skaline u oleandru
i klesanu stazu kojom smo
odlazili na plaže Kamenovo
i Pržno.

Dogodilo se pretposlednjeg
našeg dana te nenasne jeseni,
kad je mačka, koja se vrzmala
okolo, okomito pošla uz zid.

Iza ostrva Sveti Nikola
poče da kulja plavetnilo pučine
i, da niko ne vidi,
majčinski me pipnu po čelu.

KLEVETNIKU

Ushićen i dostojanstven,
kao slepac koji pocrveni
kad mu sklone naočare,
iskoračio sam prema tebi.

Čkiljio sam posvećeno u
dubini vremena, okružen
gorčinom lelujavog bilja
u hipnotišućem prostoru.

Sledom drevnih tradicija,
za stid nisam znao, ali za
obzir jesam, a srce bi
ožareno mladom koprivom.

Pa ipak, našao sam način
da odnegujem poverenje
u smisao svoje dokolice,
koju si mi, rđo, oklevetao.

MAŠKARE

Ja sam mokro grumenje
strčalo s brda iznebuha.

Koloplet sam strahovite
radosti i tamne potonulosti.

Džambas sam čija grla u kasu
dižu svemirsku prašiničinu.

I služinče sam jezika koje
grubo miluje i dopadljivo pljuje.

Čvornatih panjeva sam cepač,
u tvojoj tananoj lobanji.

A ti si legura dobra i zlata.

Ko sam ja ne znaš, ko si ti
ne znam, i neka tako ostane.

SALANDŽAK

Spuštamo te na čaršav i svako uzima
svoj kraj. To zovemo salandžak.

Prepuštaš nam se, našim rukama,
koje umeju da te uspavaju.

Šestomesečna, čudiš nas:
razumemo da ti prija njihanje,
ali otkud sposobnost da
već sada toliko uživaš?

Lutaš pogledom po sobi, razaznaješ.
Lampa otkriva najnužnije:
pelene, razbacane igračke,
otelovljenu julsku sparinu.

Oprezno govorimo dok te njišemo.
Povremeno, iz milozvučja blesnu sečke.

Vrpoljiš se i žmirkaš, sve dok
ćebenca-kapci ne pokriju okice.

Sahat-kula, taj mehanizam s dušom,
otkucava domaću ponoć.

Neodmoreni, čekamo da nas
zapljusne talas žali što si zaspala.

BUDI PONORNICA

Zaćeće se spokoj u samoći.
Strpljivo struži finom granulacijom.
Skidaj stare slojeve kao ono kad sam,
pred tvoj dolazak, iznova farbao
ogradu na stepeništu.
I doći ćeš do srži.
Zatim, desiće se ovo:
odmerene nozdrve preobraziće se
u halapljive gutačice kiseonika.
Tada nenadano nestani.

Potom se iznenada pojavi.
Budi prebistra ponornica.
Protivrečna i privlačna.
Bez ceremonije, omađijaj bilje i faunu.
Uroni u more naracija.
Znaćeš kada treba ignorisati paškvile.
One su paščad jezika.
Znam da ćeš znati.
Poverenje u tebe krstari
i šestari svemirom.

GORKOSMEŠNO SI

Ti nisi društvo, ti si njegova
s sofisticirana preteča.
Ti si malecka koja se
zaigrala plastelinom i slučajno
napravila svoga roditelja.
Gorkosmešno si.
Nepisani zakoni su ti svetiji od
pisanih. A u njih se neumorno kuneš.
Čemu onda pisanje?
Da se oda poštovanje prividu?
I da bi po Opsenskom moru
surfovala uteha?
Oprosti mi što ti se obraćam.
Barem ti znaš koliko u otupelosti
ima pakla za britke.

OKRNJENO OGLEDALO

Kada se pogledaš, vidiš
načetost za koju se nadaš
da ti neće i ne može ništa.

Nije lako tumarati po ovim
predgrađima bez gradova,
u kojima su se započestost
i nedovršenost mnogo osilile.

U odsustvu poslovičnog bola,
dobro usoljene rane tužno svrbe.

Previše je amputiranih dana
oko kojih ne gravitira ništa.

A oni drugi dani i dalje traju,
u sve dubljim zaliscima i
reljefastim linijama čela.